

کتابخانه

صافی : ۲۷

۱ مارچ ۱۳۴۱

سنه : ۲

محراب

افہوق ، اہتمامی ، فلسفی ، تاریخی ، ادبی مجموعہ در
شیعہ دینک آبدہ پر لفر اولنور

مندرجات

اسلام تاریخی و حسین جاہد بکک ترجمہ ابتدیی اسلام تاریخی حقندہ انتقاد و یوسف ضیا
ایران ماصالی قمریہ حسین
قربان عشق سمیع جمال اوردہ نویس
پر یوزندہ و آنادولودہ بوغدا ی منطقہ لری م . شرف
حقیقی تصوف منصور ، مستصوفہ تصوفی مقہور در الزمیری اسماعیل مہدی
تاریخ حکمتدہ مذہب عشق طاہر عربی
جانی آئندہ بر فیلسوف و پنجرہ دن باقتلہ نہ او کرہ نیلہ بیلیر عبداللہ ہادی

شہزادہ ہاشمی : اوقاف اسلامیہ مطبعہ سی

۱۳۴۱ - ۱۹۲۵

۱ مارت ۱۳۴۱

مضامین

اسلام تاریخی

« حسین » جاهد « بک ایٹالیا نجه دن ترجمه ونشر ایتدیکی
« له ئونا قاتانو » نکه اسلام تاریخی حقنده انتقاد

« مابعد و صوک »

اسلام تاریخی مؤلفی « نسب » بختده ده - اسناد بختده اولدینی کی - آرزو ایتدیکی
نتیجه بی آله ایدمه مشدر .

بویکی بختده مؤلف معین بر مقصده خدمت ایتیش ومع الاسف علمی بر خط حرکت
تعقیب ایدمه مشدر : بتون محاکماتده - احتمال فرقده اولمایارق - پیغمبری مجهولیت
ایچنده کورمک حص درو نیسنه مغلوب کورینیور . اثرینک باش طرفده (ص ۲۱) مؤسسی
حقنده بر چوق حقیقی وثائق عرض ایدن یگانه دینک اسلامیت اولدینی ، بوندن دولانی
عمومیتله بتون دینلرک تولدی کیفیتنی بالواسطه بک چوق تنویر ایدمه جکنی وحق خریستیانلق
کندیندن آلی عصر مقدم اولمقله برابر ، مشابہت طریقله ، ایلک خریستیانلک بعض
مظلم نقطه لرینک آ کلاشماسنه یارديم ایله یه جکنی سویلدیکی حالده نسب واسناد بختلرنده
اسلامیتک باشلانغچینک ، کرک بعثت زماننده و کرک اوندن اول و صو کرا حضرت پیغمبرک
حیاتنک مجهولیت ایچنده اولدینی مصرانه ادعا ایدیور . بویکی فکر وادما آراسنده واضح
بر تضاد وارد . تدقیقات علمیه ده حسیاتک یری اولماق ایجاب ایدرکن مؤلفک ضبط نفس
ایدمه یشی زوالی بی بویله غریب و کولنج تضادلره دوشور مشدر .

مؤلفک علی الا کثر کولنج موقعه دوشمه سی هپ بوقنا تأثیراتک و تعصبکارانه حسیاتک
روحنه حاکم اولماسندن منبعثدر . بو حال مؤلفده اوقدر قوتله اجرای تأثیر ایدرکه اثرک

برجوق فکر قاریشقلقلری و تضاد لر ایله دولماسنه سبب اولمشدر . مثلامکه دورینی خلاصه
(ج ۲ ص ۳۶۵ و متعاقب) دییه یازدینی صحیفه لری او قویکیز ! تضاد لره ، محاکمه لرده کی
هضم سزلک لره حیرت ایتمه مک قابل اولیور ؛ لسان و ترجمه خطا لرینی و محرفاتی کو سترمه دن
اول بونلردن بر قاج فقره نقل ایدیورم :

« مک دورینک بتون تاریخی محمدک وجوده کتیردیکی دینی جماعتک قان رابطه ی
اساسنه مستند بر جاعت حالده قلبی خصوص منده عقیم بر تشبیدن عبارتدر دییه خلاصه
ایدیله بیلیر . ص ۳۷۵ »

« قدیم هیئت اجتماعیته مک قان رابطه لرینی قیردانی ایچون قریشیلره بالخاصه منفور
کورونن اسلامیت مدینه ده کی سکون و اسایش فرقه سنی محبوب ایتمشدر . ص ۳۹۰ »
کذا « بالکمز سیاسی اسبابک تحت تأثیرنده حرک ایدن مدینه لیلر محمد اسلامیه کیرمک
ایچون باقلا شهادیلر محمدی برواسطه اولارق قولانمق ایچون اونکه اوزلاشدیلر . ص ۳۹۰ ،
« مدینه لیلر هادی بریالانجه یی یا خود سیاسی برسر سری یی شهر لرینه دعوت ایتمز لردی .
محمدک سالک اولدینی ، او قدر فدا کارلقه نشر ایتدیکی دین مدینه لیلرک ایلاک دفعه کندیسنه
نظر دقتلرینی جلب ایدن بر سبب تشکیل ایدر سیاسی و اجتماعی احکامک دین کسومسی
آلتنده صاقلانمش بولونماسی قبول لرینی تسهیل ایتمشدر . ص ۳۹۲ »

« محمدک دینی آجی بر حبک یوتولماسی تأمین ایچون اوزرینه سورولن شکر طبقه سی
خدمتی کورمشدر . حبک محتویاتی ، محمدک ادخال ایتدیکی سیاسی ، عسکری و اجتماعی
ترتیبات هر بلری تحت اقیاده آلمش و بیوک فتوحات یول لرینی آچمشدر . ص ۳۹۲ »
کذا « فقط محمدک کورم دیکی شیئی قریشیلر ماهر تاجر لره خاص اینجه بر ذکا ایله درک
وتیقن ایتدیلر ، اسلامیتک عرض ایتدیکی یکیلک آلتنده کی تهلکه یی کشف و تخمین
ایدیور لردی . ص ۳۷۵ »

« قریشیلر طرفندن رد ایدیان محمدک نهایت بوتون عربلره توجیه خطاب ایتمه سی و
دنیا مک تاریخی دیکشدرمه سی شرفی ، فرقنده اولمادقلری حالده ، قریشیلره هانددر ،
ص ۳۷۵ »

ایکی اوج صحیفه دن آیردیغیم بو تضاد لره نه دیرسکنز حالبوکه بو معین صحیفه لر خارجه
چیقارسق بونلر پک فجیع و جدأ جوق کولنج بر منظره اکتساب ایدر لر . اثرده مؤلفک
تخرندن بری « اصحابک محمدی آکلایامادقلری » ایدی . او جوق یرده محمدک دهاسنه حیرت

ايدىر وقريشيلر اونی آ کلامادیلر دییور ایدی . شو نقل ایتدیکم سطرلرده ایسه پیغمبرك بو انجه لکری فرق ایتمه یوب قریشیلرک آ کلامش اولماسی اورتایه چیقیور . کذا مؤلفك تزلزندن بری ده اسلامیتك مکده صاف وصیعی اولماسی ویهودی تأثیرندن آزاده بولونماسیدر . چونکه پیغمبر یهودیلرک دینی او زمان بیلیمورمش ، بالاخره مدینه ده تماس نتیجه سنده اوکرشمش . حالوکه ینه ص ۳۷۵ ده « محمد احتمالکه یهودیلر ده کی هم دین ، هم قان اساسنه مستند اتحادی تقلید ایتک ایستیور و بوکا مشابه براتحاد وجوده کتیرمکه چالیشیوردی . » دییور . بو سوزینه رخماً اسلامیتك قان رابطه لرینی قیردیغی ایچون قریشیلره منفور کوروندیکنی ده ادا ایدیور . بعضاً مدینه لیلر دین ایچون دکل سیاسی مقصدله محمدی دعوت ایتدیلر دییور . بعضاً ده محمد مدینه لیلرک حس دیانتدن استفاده ایدرک مدینه لیلره سیاسی ترتیباتی یوتدوردیغی سویلیور . بتون بونلر مؤلفك هضم ایتمه دن یازمی یازدیغی کوستر .

عین طرزده وبلکه دها شدید تضادلر پیغمبرك تکامل روحیسنه تخصیص ایدیلن صحیفه لرده کورولمکده در . مثلاً (ج ۲ ص ۸۳) ده محمدده بعثت الهیه ادعای یوقمش چونکه محمد حقیقی ویکانه معبوده دعوت وتشویق ایدرمش . بکی اما بوا یکی سوز بر برینک دلیلی دکل بر برینک ضدی در . کذا عین صحیفه ده محمد باشقه لر ایچون بر ایمان آرامازمش . سامعلرینی ابدی وبی آمان بر صورتده ضلالته دوشمه مک ایچون آرقه سندن کلکه دعوت ایدرمش . بیورک !

کذا (۹۰ نجی صحیفه یی اوقوییکز) اوچنجی دور مکیده محمد چوقی مضطرب و معذب اولمش ، بو سببله کنديسنى اظهاره جسارت ایدرمه مش ، یالکیز قرآنك کلام الله اولماسنده شدله ونشر ایتدیکی دینك اللهم صادر اولدیغی نقطه سنده بالخاصه اصرار ایتمش . کذا ، محمد کندي شخصى پك آز ایلری سورمش ، کنديسندن بو صورتله بحث ایتمه سی اون بر فقره ده واقع اولمش . ص ۹۱ .

کذا ، قدیم انبیادن بحث ایدرکن دها جسورانه داورانیرمش . اونلردن اوچ دفعه رسول الله دییه بحث ایدر فقط شایان دقدرکه بو ذکر کر کنديسندن عین تعیر ایله بحث ایتدیکی سورده ده ایش . ص ۹۲ .

پوسوزلره نه دیملی بیلیم ! بر موضوعی حقیله هضم ایتمه دن محاکمه یوروتمه نك نتیجه سی ایشته بودر .

بو طرز محاکمه لر اوندی تعاقب وتوالی ایدر:

محمدده بعثت الهیه فکری یوقدی، رسول الله اولارق اورتایه چیقما دی، بوتعبیر
صوکرادن اویدورولدی، محمد کندیسنه روح لقدسك الهام بخش اولدیغنی ظن ایتدی،
بوروح القدس صوکراد مدینه ده جبرائیله تحویل ایتدی... الخ

حالبوکه مؤلف مکی آیتلرده پیغمبرك قاچ دفعه رسول الله، نبی، منذر، مرسل صفتلریله
توصیف ایدلدیکنی ینه کندیسنی صایور. مکی اولان سوره اصرافدهکی «قل یا ایها الناس
انی رسول الله الیکم جمیعاً..... فآمنوا بالله ورسوله لی الامی...» کی آیتلر جو قدر. بومأله
ینه بعثتک ایلک زمانلرینه عائد اولمق اوزره بر جوق آیتلر داها کوستریله بیلیر. صوکراد
شایان دقتدرکه مؤلف اقرأ باسم ربك آیتنی اقرأ وعظایم دیمکدر دییه تفسیر ایدر (ص ۱۲۰)
کذا یا ایها المذثر قم فانذر، وانذر عشیرتک الاقرین آیتلرنده کی انذاری ده دعوت ایله ایضاح
ایدر. [۱]

شوحالده ناصل اولیورده رسول الله اولارق میدان چیقمش اولیور. مؤلف پیغمبرك
رسول الله اولارق میدان چیقما دیغنی و کندیسنه بعثت فکری اولما دیغنی حقنده او قدر اصرار
ایدر و او قدر قارما قاریشیق برشیلر یابارکه بو خصوصده کی سطرلری جالب دقتدر. چونکه
بونلر پیغمبره تخصیص ایتدیکی سوزلری تشکیل ایدر. برآز صوکراد قریشیلر. تخصیص
ایتدیکی سطرلرده اونلرک اوزمانکی وضعیتمدن بحث ایدرکن «اوزمانه قدر قریشیلرک
ایشیتیمکه آیشهادقلری رسول الله تعبری» دییه دفعاتله پیغمبرك رسول الله اولارق میدان
چیقادیغنی کوسترن مطالعه لرده بولونور وزوالی نه یاپدیغنیك فرقده دکدر. بو بحثی اوزاتمق
ایسته میورم. چونکه مؤلفك ادعاسنه رغماً پیغمبرك مبعوث و رسول الله اولارق اورتایه چیقادیغنه
یوزلرله مکی آیتلر (هم اونك تعبیرنجه ایلک دور آیتلر بدر) کوستریله بیلیر. از جمله سوره
فرقان مکیدر باشندن آشغی بعثت و رسالت ایچون دلیللروا در. مکی سوره لردن سوره
انبیا، سوره مؤمن، سوره جن و سائرده بو دلیلرک امثالی جو قدر.

مؤلف «محمد قرآنده کندیسیلله الله آراسنده واسطه نك جبرائیل اولما و ب روح القدس
اولدیغنی سویلر. محمد مدینه یه کیتدیکی زمان جبرائیل، روح القدسك یرینه قائم اولدی» ص ۲

[۱] بوراده انذاری دعوت معناسنه تفسیر ایتک مؤلفك ایشنه کلیر. چونکه بوندن محمد کندی
عشیرتی دعوت مبعوث اولشدی نتیجه سنی چیقاراجق در. بوسوزیله بری طرفده الزام ایدیله جکشی
نه بیلسین!

۱۲۶ س ۱۸، وە انجيللار دە ، يريوزندە انسانلار آراسىندە مؤثر لارق منشأنى اللهدن آلمق اوزرە روح القدس دن بحث اولنور. محمد، كنديسنه روح القدسك الهام بخش اولديغى ظن ايتدى. هر حالده بوا دعه بولوندى . بورو ح القدسك صو كرا ناصل ونچون ملك جبرائيله تحول ايتديكنى تدقيق ايتمەك بىر بوراسى دكلر - ۲ ص ۶۵ س ۱۲ ، دييور. بوفكرلرني تأييد ايجون قرآندىن دورت آيت دليل كتيريور: حالبوكه بونلردن « نزل به الروح الامين سورة ۲۶ آيت ۱۹۳ ، آتى تماماً مؤلفك دعواسنك عكسنى اثبات ايدر وواضحدر . « قل نزله روح القدس من ربك بالحق . سورة ۱۶۵ آيت ۱۰۱ » آيتده ايسه مؤلف « من » حرف جرنيك روح القدسه متعلق اولديغى ظن ايتمش ويا آوروپا مترجملىرى قصداً اويله ترجمه ايتمشلردر. حالبوكه عربى لساننه واقف اولانلر « من » حرفك متعلقك نزل اولديغى قولايقله آكلارلر — مؤلفك عربجه ده كى درجه سنى كوسترمك ايجون اشاغيده مثاللر ذكر ايدە جكم — ديكر ايكي آيت « يوم يقوم الروح والملائكة صفاً سورة ۷۸ ، آيت ۳۸ » وە تنزل الملائكة والروح فيها باذن ربهم سورة ۹۷ آيت ۴ ، ايسه روح القدس دن بحث ايتيور. بالعكس بونلر اولكى ايكي آيت كى قرآندە كى روح القدسك ، خريستيانلرك اقايم ثلثە دن بىر اعتقاديله طابندقلرى روح القدس اولماديغنه واضحاً دلالت ايدرلر . چونكه آيتلرك يانى باشنده رب العالمين، اذن ربهم كى قيدلر واردر. خلاصه پيغمبر هر حالده بويله بر ادعاه بولونمادى وهر حالده مؤلف لوقا انجيلنده كى روح القدسى اسلاملرك آكلادىغى كى آكلارسه انجيلك متنه داها صادق قالير. چونكه او، لوقا انجيلك برنجى باب ۱۵، ۳۵، ۴۱ نجى آيتلرني موضوع بحث ايدر. حالبوكه انجيلده (۲۶ نجى آيت و متعاقب) ملك جبرائيل تصريح ايتديكى كى ۳۵ نجى آيتده جبرائيل كندىنى روح القدس تعبيريله تقديم ايدىيور. چونكه ۳۸ نجى آيتده مريمك « سوزينه كوره اولسون » ديشى جبرائيل ايله ايش يتديكنى اقايدە ايدر. كوريليوركه مؤلف خريستيانلقدە برچوق مفهوملرك صوكرادن وجوده كلديكى [۱] حقتده كى ادعاه قياس ايدەرك قرآندە بويله شيلر اولاييله جكنى دوشونمش وبوكشنى اورتاهه آتمشدر .

[۱] مثلاً تثليث فكرى انجيلك مدرسه اسكندرانیه وبالخاصه فيلون تأثيرى آلتنده يازماسندن صوكرادى وجوده كلش وصوكرادى اب ، ابن ، روح القدس تعبيرلى معنای حقيقتلرني غائب ايدەرك بوكونكى تلقى به استحاله ايتمشدر . بو خصوصى ، لسانيات متخصصلى و عبرانى طالمرى آخيراً اثبات ايتمشلردر . صالامون رايح تثليث بحثنده بومتخصصلرك دليللرني تفصيلاً يازمقدهدر .

اگر قرآنده جبريلك بر جوق اسملری اولديغنی بيلسه ایدی کیم بيليرداها نه لر کشف ایتکه قالقاردی مثلا قرآنده جبريلي افاده ایتک ایچون شديدا لقوی، روح القدس، رسول کریم، ذوقوة، روح الامین، ذوصره، الروح کي تعبيرلر وارد. و بوراده کی روح القدس هیچ بر زمان بوکون خريستيانلرک آکلاديغنی معناده دکلدر. بوکله لرك معناسنی خريستيان اصطلاحلری دکل قديم صوب ادبياتنده کی صورت استعمال تعين ايدر.

کله لرك معناسنی یا ککش آکلامق و مختلف مفهوملری بربرينه قاریشدیرمق باقیکنز انسانی نه حاله صوقيیور. و مؤلف بو خصوصده مبذول خطالره و قاریشقلقلره دوشمشدور. بونلردن مختلف و متنوع مثالار کوسترمک قابلدور.

از جمله (ج ۲۵ ص ۳۱۰) ده بر سطرلق شو عباره یی او قویالم : « بکر بن وائل قبيله سندن بعض علما، حدیث اغلب احتماله کوره بکر بن وائلک اثر ایجاد ایدور. [۱] کوریور سکیز که بکر بن وائلک قبيله اسمی اولدیغنی ذکر ایتدیکی حالده عین زمانده حدیث اویدوردیغنی سویلییور. حالبوکه بکر بن وائل پیغمبریمزدن یدی بطن اول ککش برآمدور.

کذا « ابوالبختري بن العاصك زوجة سي اولمادن اول هیچ شبهه يوق زینب باباسنك أونده ایدی. بناءً علیه منطقاً باباسنك افکار دینه سنه تبعیت ایتمه سی ایجاب ایدردی. » ۲۶ ص ۳۷۱

اولا ابوالبختري العاص بدر محاربه سنده مقتول اولان مشرکلردندر. زینبک زوجی ایه ابوالعاص بن الربیع در. بر « طاص » کله سنده مشابهت مؤلفی نه قدر شاشیرتییور. ثانیاً باباسنك اونده ایدی مسلمان اولماسی لازم ایدی، طرزنده کی محاکمه ده یا ککشدور. چونکه زینب بعثدن اول ازدواج ایتش و حق بعثت زمانلرنده ابوالعاصه محمدک قیزی بوشا، سکا قریشک الک اصیل قیزلرندن بکندیکی ویره جکزه، دیدکلری حالده ابوالعاص محمدک قیزندن ده اصیل قیز قریشده یوقدر، دییه جواب رد ویرمشدی. حتی زینبک بری بیوک دیکری کوچک ایکی همیره سی ده ابوجهلک اوغللرینه ینه بعثدن اول عقد ایدلمشلردی.

[۱] بوراده موضوع بحث اولان حدیث احشایه دائر اولان حدیثدر که بونی خاصه آشاغیده موضوع بحث ایده حکم. مؤلف بونی هم آکلاماش هم ده بو خطاسی اوزرینه یا ککش محاکمه لر یور و تمش و بوضورتله اسملرده قاریشیقلاق حصوله ککشدور. آشاغیده بوجهتی یازارکن بکر بن وائلک عصر سعادتدن نه قدر زمان اول کلدیکی ده آکلاشیلاجقدر.

ابوالعاصك بوسوزني مؤلف ايشيتمه سين. چونكه ايكي جلدون عبارت اولان مدخلده تعقيب ايتديكي يكانه فايه بيغميرك قريشه ويا اصيل برطالنه منسوب اولماديغي، مجهول ووضيح بر كيمسه اولديغي اثبات ايتكدور. حالبوكه قريشك اشراقندن ابوالعاص، كفو مسئله سنه او قدر اهميت ورن بر قبيله ايچنده ناصل مجهول بر طالنه قيزني آليور ومؤلف نظرندمه قريشك قرالي درجه سنده اصيل اولان ابوجهل اوغلنه ناصل اوليوردده محمدك قيزني آليور؟ هر حالده مؤلف بونلري خاطر لر سه پك متأثر ومحجوب اولور.

برآزده خطالردن وتحريفاتدن بحث ايدلم :

مؤلف شووقعه يي سيره شامدن ترجمه ايدنيور : « بنو بكر بن وائل لرك (۱) برشعي اولان بنى قيس بن ثعلبه لره منسوب اولان مشهور شاهرا اعشى بيغمبري كورمك ايچون مكه يه كلدى . مسلمان اولمى ايسته يوردى . مكه قريشه مشرك بر قريشي يه تصادف ايتدى ، قريشي بو بابا نجيئك مقصديني آكلانجه اعشايي اهتدادن واز كچيرمك ايچون آلندن كل ياپدى و « محمد زناني وفحشى منع ايدنيور . » ديدى . اعشى « بو ايشلرله بنم بر مناسبتيم يوق » جوابنى ويردى . « شرابي ده منع ايدنيور ! » اعشى « او حالده ، دها برسنه شراب ايچمك ايسترم صوكر اينه كلير مسلمان اولورم ! » ديدى . سنه نك ختامندن اول اعشى ترك حيات ايتدى . بناء عليه تصويرني موقع اجرا يه قويغنه وقت بولامادى - هشام ۲۵۵ . بوراده اعشايه عطف اولونان اوزون بر شعر مخرردر - .

مؤلف وقعه يي بويله وثيقه لريله آكلاتدقن صوكر ا شو نوطى علاوه ايدنيور .

« بو حديثك راويلري ضعيفدر . ابن هشام ، عن خلاد بن قره بن خالد السدوسي وبكر بن وائل قبيله سندن سائر بعض علما . بو حديث اغلب احتماله كوره بكر بن وائلك اثر ايجاديدر . چونكه شراب مدينه ده ، هجرتدن بر چوق سنه صوكر ا منع ايداشدر . » دييور . بوسوزلريله اعشى ، بيغمبري، كورمك ايچون مكه يه كلدى ، شراب ايسه مدينه ده منع ايدلدى . آرتق محدثلك غفلتنى آكلاييكر ديمك ايستيور . حالبوكه هشامك او صحيفه سنى آچالم « خرج الى رسول الله فلما كان بمكة او قريباً منها » دينليور . بونك ترجمه سى شودر : اعشى رسول الله كيديوردى . مكه يه ويا مكه جوارينه كلديكي زمان كوريليوركه مؤلف على العاده بر عربى عبارتي دوزكون آكلامقن عاجز اولدينى حالده اوستنه اوستلك برده بو آكلاييشنه بناي محاكمه ايتك جراتندن چكنم ييور . صوكر ا بوراده اعشايه عطف اولونان اوزون بر شعر واردرد دييور .

بك اعلا بو شعری نهدن ترجمه ايتيور . هيچ اولمازسه بر كره جك او شعره كوز
كزدير مك زحمتى اختيار ايتك لازم دكلى ايدى ! حالبوكه شعری او قويا بيلسه ايدى شو بيته
تصادف ايدم جكدى :

الا ايهذا السائل اين يمت فان لها في اهل يثرب موعداً

يعنى اعشانتك « يثرب » مدينه يه رسول الله كيتمكده اولديغنه صراحة واقف اولاجق
واو زمان ته بويله جاهلانه خطالره نهده جسورانه محاكمه لره كيريشمكدن قور تولمش اولاجقدي.
صوكر ا ترجمه ده « بنو بكر بن وائل لرك بر شعبي اولان بنو قيس بن ثعلبه لره منسوب »
تعبیری يا كلشدر . قيس بن ثعلبه بن عكابه بن صعب بن هلى بن بكر بن وائل اوغللرندن
ديمك لازمدر كه بوصورتله بكر بن وائلك پيغمبر زمانندن قاج بطن اول كلديكى ده آكلشيلير
ومؤلف پيغمبردن او چيوز سنه اول حديث اويدورلدى ديه جك قدر كولونچ موقعه دوشمزدى .
مؤلفده بونك كى يا كلش آكلشيلير چوقدر مثلاً « محمدك سو كىلى زوجەسى عايشه
او مشهور كيجه ائناسنده محمدك بدن ياتدينى يردن قيملدا ماديغنى اللهك يالكز روح پيغمبرى يه
سياحت ياپديرديغنى سويله مكدەدر . ج ۲ ص ۳۱۸ دييور . حالبوكه معراج زماننده حضرت
عايشه پيغمبريمزك منكوحەسى دكلدى . مؤلف ابن هشامك عبارەسى يا كلش ترجمه ايتمشدر .
(كانت تقول ما فقد جسد رسول الله الخ)

عين صحيفه ده مؤلف ، طبرى ده قدسه سياحتدن ابن هشامده ايسه سمايه والي چيقيشدين
يحث يوقدر دييور . حالبوكه ابن هشامده ابى سعيد الخدرى دن اوزون بر حديث ايله باشلايان
بمحدثه معراجدن وابواب سماءدن بحثلر ونهايت (ثم انتهى به الى ربه والي) واردر .
خلاصه مؤلف ، يوقدر ، واردر ديه بوتون حكملرينى مع الاسف كاملاً بلاحقيقو ،
ويرمكدەدر . زواللى قايتانو ، طبريدە (ج ۲ ص ۲۱۰) شق صدر مناسبتيله بر حديث
كوردييور ، اونى معراجدن بحث ظن ايدويور . عايشه دن بر فكر نقل ايدويور اونى عايشه نك
جالذات كورديكى افاده ايدويور . على الاكثر وثائقه كوز كزدير ييور . وذهنتده اولجه
حاضر لاديني مالزمه سنك سندن بولدم ظن ايدويور وصحيفه سطر ذكر ايدويور وصوكر
منبعلرده او فكر لرك ضدى كوردييور ، اعشى حادثه سنده اولدينى كى .

كذا (ج ۲ ص ۷) ده مؤلف شوسوزلرى يازييور : « بوصيراده بر روم تجار كيسى الشعيه
هربنده قاره يه او طور مشدى قرشيلر محل قضايه قوشديلر . كمينك تكميل اخشاب اقسامنى ضبط

ایتدیلر . بونکله کعبه یه بر چاتی یایمق فکرنده ایدیلر ... الخ ، بو سوزلری هشامدن حلی دن آلدیغی سویلیور . حالبوکه بو ترجمه مؤلفک هشامده کی « فاختوا خشبا » سوزینی یا ککش آکلادیغی کوستردیکی کبی حلی ده کی « یحمل فیها الخشب ، فابتاعوا خشبا ، وتلك الاخشاب هی التي اشتروها ، طرزنده کی سوزلری ده تحریف ایتیش اولیور . فضله اوله رق حلیده مکه لیلرک بو کمی بی خبر آنجه امانه طویلامق اوزره دلال چاغیرتدقلری و جمع ایتدکاری پارا ایله برهیئت کونده رده رک کمینک حموله سندن اولان تحتلری مبايعه ایتدکاری تفصیل ایدلمشدر .

ظن ایدرم که مؤلفک وثیقهلری ترجمه ایدرکن نه قدر خطا ایتدیکنی و بر چوغنی تحریف ایتدیکنی بورایه قدر ویردیکم ایضاحات ایله کوستره بیلدم .

مؤلف بو خطالری آیات قرآنییه بی ترجمه ایدرکن ده ارتکاب ایتمشدر . مثلاً « ویل لکل همزه » آیتنی ترجمه ایدرکن « ویل اونلره که افترا و طرد و تبعید ایدرلر ثروت طویلارلر و بونلری صایارلر . ج ۲ ص ۲۹۳ ، دییور حالبوکه آیت « هر ناموس و حیثیه تعرض و طعن ایدنه ویل اولسون مال طویلا یور ، هر شیئه قارشى اونی حاضر لایور . یعنی ظهوری ملحوظ هر دور لوفلا کتاردن او مال ایله قورتولا جفنی ظن ایدیور . » معناسی افاده ایتمکده در . اثرده ، « فلق الصبح » شفقک مهم آیدینلقلری دییه ترجمه ایدلمش (ج ۲ ص ۱۱۶) بالعکس بونک معناسی صباح ضیاسی کبی واضح دیمکدر . شوراسنی ده سویله ییم که بن بو کبی اوافق شیلری هیچ نظر دقته آلامدم . اکر بو کیلرک هپسنى موضوع بحث ایتک ایجاب ایدرسه یک چوق مثاللر کوستریله بیلیر . مثلاً بعض یرلرده اساس اعتباریله یا ککش اولارق بنوالمطلبلر دنیللمش . بعض یرلرده لغت ونحو اعتباریله یا ککش اولارق بنوالمسطلقلر (ج ۲ ص ۳۰۲) دنیللمش . بعض یرده زینب مکه فتحندن صوکر اسلامه کلمشدر . بعض یرده بدر اسارتندن زینبک قوجه سی ابوالبختری العاص (۱) آزاد ایدیلیرکن زینبک کوندولمه سی شرط ایدلدی وقوجه سی بو شرطی ایفا ایتدی دینیلیور . بعض یرده محمد دارالندوده اعضا ایدی دینیلیور (ج ۲ ص ۳۸۲) - بونی حسین جاهد یک فرق ایدیور و بر نقطه استفهام قویور - بعض یرده ایسه پیغمبرک دارالندوده اعضا اولمامسندن قریش اولمادیغنی استنتاج ایدیور و دارالندویه قرق یاشنده اعضا اولاییله جکندن بحث ایدیور . پیغمبرک ایسه قرق یاشنده قریش ایله خصم اولدیغنی اونودیور . و الخ

کذا حضرت عثمانك، محمدك كوزل قیزلری ایچون مسلمان اولدیغنی ادعا ایدیور و حضرت عثمان مسلمان اولدیغنی زمان پیغمبرك قیزلرینك هپ نکاحلی اولدیغنی اونودیور. بعض برده حیات پیغمبرینك ساده لکندن بحث ایدیور، بعض برده حرمك كوزلکلیری ایله بر شرق حکمدار مطلقندن، ذوق و صفادن بحث ایدیور. چونکه مؤلف، ازواج مطهره نك بییه جك و کیه جك خصوصند. پیغمبره شکایت ایتدکلیری زمان نازل اولان آتی کورمه مش در. بونلر شایان حیرت ادعا لردر. بعض برده مکده نماز یوق ایدی، آبدست ده مدینه ده مؤخرأ ایجاد ایدلمشدر دیور. بعض برده ده محمد پرو پاغاندا یه باشلار کن اغلب احتماله کوره یهودی و خرستیان دینلرینك مثالندن درس آلارق سامعلرینه بعض بسیط اشکال عبادت توصیه ایتمش بلکه ده ینه غیر عرب عبادتلردن ملهم اولارق عبادتدن اول تمیزلنك اوزره ییقامق اصولنی قبول ایله مشدر. مع مافیه بونلر ایلك زمانلرده مهم بر شکله ایدیلر که حقیقی بر دیندن حقیقی اهتدالردن بحث ایتك دوشری اولماز ص ۳۷۰) دیور.

دیمك که نماز و آبدست هم ایلك زمانلرده واردی هم ده مدینه ده مؤخرأ ایجاد ایدلدی نه تخف و نه قاریشیق ادعا!

بن بو ادعایلك هیچ برینك ایچ یوزینی تشریح ایتدم و یالکز قارشى قارشى یه یکدیگرینه ضد اولان سوزلری. بر برینی طوتمایان فکرلری، خطالری و تحریفاتی دیزدم. بونلر ایچنده او یله شیلر وار که قاریشدیرمق موضوعمك خارجنده در. مثلاً پیغمبر خرستیان دینندن درس آلارق بعض اشکال عبادت توصیه ایتمش، دیمك که خرستیانلرده اشکال عبادت و نماز وارمش. عجبا مؤلف خرستیانلغه میلاد عیسادن قاچ عصر صو کرا کلیسه مراسمنك ادخال ایدلدیکنی بیلمیور می ایدی؟ یوقسه پیغمبرمك تبلیغاتی زماننده خرستیانلر نماز قیلیورلری ایدی. هله شو عبادتدن اول تمیزلک و ییقامق اصولنك ینه خرستیانلردن آلدیغنی نیچون مؤلف صراحة سویلکه صیقیلیورده ینه غیر عرب عبادتلردن آلدی، دیمك صورتیه دولان باجلی بر یوله خرستیانلردن آلدیغنی سویله مک ایستیورده خلاصه او، اثرنده بتون مسلمانلغك یهودیلکدن و خرستیانلقدن آلتمش اولدیغنی کوسترمکی کندینه غایه ایدلمشدر.

محاکماتنده، وقایع تاریخیه نك انتقادنده یالکز بو معین فکری تعقیب ایتمسننددر که بر جوق خطالره دوشمش و مشوش مطالعهره کیرمک مجبوریتنده قالمشدر.

مؤلفك ائردە تعقيب ايتدىكى معين غايە يالگىز بودىكادر. عين زماندە او، اسلامىتى ، خرىستىانلغە بىگىزەتكە فكرىنى دە كىندىنە غايە اتخاذا ايتىشدر .
 پىغمبرمىزك حىياتى مجھوليت ايچىندە كورمىك آرزوسى بو فكر مخصوصدن نشأت ايتىمىكەدەر . نسب واسناد حقنىدەكى مطالعەلر ، تاريخى وثىقەلرى ضعيف كورمىكە تشبىلر ھې بوفكر محصوليدر .

ائردە اكثرزىادە صيريتان والكرزىادە معناسىز قالان قسم مؤلفك ، مىكى دورى ، قاتولىكلرك رەبانيت طرزىنە بىگىزەتكە ايتىستەمەسندەكى عقىم تشبىلدر .
 چونكى مؤلف « اليوم اكملت لكم دينكم » ايتىنى نظر دقتە آلمايارق يالگىز حضرت عيسىانك صوك سوزى اولان « ألوى ألوى لما سبقتانى » كىلەسى دائرەسندە مطالعە يوروتىمىك ايتىيور . نفس الامر دە متجزى اولمايان برماھىتك ، بتونىدن تجريد ايدىلن برقىسمى او ماھىتك استقامتى حقنىدە تام برفكر ويرمىك شويە دورسون ايشتە بويە علم خطالىرى حاصل ايدىر . علم ، ھىرشىدن اول حسبى اولمى وھىر غايەدن يوكسىك طوتولمى در . علمى ، مقاصد مخصوصە يە خدمت ايتدىرمىك ايتىستەمىكە اكر ممكىن ايسە يالگىز كىچى بر تاثير اجرا ايدىلە بىلير . فقط اكثرىا بو حركت عكس تاثير حاصل ايدىر . مؤلفك ائرنىدن حصولە كان شىء اونك ثابت بر حقيقت اولان علم غايەسى ايچون يازمايەرق زمانە تابع اولان خصوصى غايەلرلە يازىلمىش اولماسىندن متولد عدم موفقيتك ويا عكس العملك بر كرىدەھا تجلىسىندن عبارتدر . بويە فكر مخصوصلرايە ، معين غايەلرلە حركت ايدىن مؤلفلر ھىچ بر زمان علمى ولايموت بر اثر وجودە كىترەمە مشلردر و كىترەمەلرینە امكان يوقدر . بونلرك اثرلرى ھې زمانە تابعدر ، كلير كچر وفكرلر دكىشەدكجە دكىشەدىر بىلير . مع الاسف قايناتونك اثرى بو وضعيتەدەر و « تاريخ اسلام » ك قىمتى بو فكرلرك حدودىنى كچمىيور .

قىز معلم مەكتىپى دىن درسلىرى معلمى

بومىف ضيا

